

OD REDAKCJI

Obozy koncentracyjne w Dyhernfurth, utworzone przez komendaturę obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, były pierwszymi w ramach dostarczania niemieckiemu przemysłowi niewolniczej siły roboczej spośród więźniów obozu Gross-Rosen.

Zarówno obóz Dyhernfurth I jak i Dyhernfurth II utworzono w 1943 roku. Więźniowie pierwszego obozu pracowali bezpośrednio w produkcji, natomiast drugiego przy rozbudowie zakładów, utrzymaniu i remontach zakładowych obiektów.

Podstawowa masa więźniów, licząca kilka tysięcy osób, umieszczona była w obozie Dyhernfurth II. Z niewolniczej pracy tych więźniów korzystały liczne niemieckie przedsiębiorstwa prowadzące roboty w zakładach chemicznych I.G. Farbenindustrie i produkujące w tym czasie gazy bojowe.

Nie sposób jest oddać w pełni warunków w jakich żyli i ginęli więźniowie tych obozów. Prymitywne warunki obozowe, głód, praca ponad siły, fizyczny i psychiczny terror pogarszało przebywanie więźniów w środowisku skażonym substancjami trującymi. Nie jest zatem przypadkiem, że obozy koncentracyjne Dyhernfurth są uznawane za najbardziej tragiczne dla więźniów ze względów na ich związek z zakładami chemicznymi. Otoczenie zakładów oraz obozów ścisłą izolacją i tajemnicą sprawiło, że dopiero po wojnie ujawniły się zbrodnicze fakty, związane z tymi obozami.

Przez cały okres istnienia tych obozów, żywi więźniowie odbywali drogę tylko w jednym kierunku: z Gross-Rosen do Dyhernfurth; jedynie bowiem zwłoki zmarłych i pomordowanych przewożono z obozów w Dyhernfurth do obozowego krematorium w Gross-Rosen. Zmiana nastąpiła dopiero w styczniu 1945 roku, kiedy zakłady znalazły się w bezpośrednim zagrożeniu ze strony atakującej Armii Czerwonej. Likwidacji uległy też oba obozy koncentracyjne, a żyjących jeszcze więźniów popędzono do obozu w Gross-Rosen. Był to marsz śmierci, pełen nieopisanego tragizmu. Do dziś nie ustalono ustalić ilu pociągnął on ofiar śmiertelnych tylko na drodze: Dyhernfurth - Gross-Rosen.

Zamieszczone w niniejszym opracowaniu relacje stanowią jedynie fragmentaryczny obraz w jakich żyli i ginęli więźniowie obozu Dyhernfurth II.